

Eesti keele ainekava 3. klass

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

- 1) õpib mõtestatult lugema ja kirjutama oma loomevõime ja eluliste vajaduste kohaseid eri liiki tekste;
- 2) õpib koolis ja koolivälises suulises suhtluses selgelt väljenduma;
- 3) arendab oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust, omandab (esmase) õigekirjaoskuse;
- 4) huvitub raamatutest ning loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- 5) analüüsib tekste ja oma tegevust õpetaja juhiste kohaselt;
- 6) arendab kujutlusvõimet, loovust ja kunstimaitset;
- 7) austab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja tahab õigesti kõnelda ja kirjutada;
- 8) õpib hankima teavet lastele määratud teatmeteostest, lasteportaalidest ja lasteajakirjadest ning lihtsamatest sõnaraamatutest.

2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused

Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

3. Läbivad teemad

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine – lugeda elulisi tekste, ajalehe- /veebiuudiseid, siduda suulised keelekasutusolukorrad ning lugemine ja kirjutamine eri elukutsetesse puutuvate rollidega (nt autojuht peab lugema liikluseeskirju, politseinik koostama protokollid, juuksur lugema kosmeetikatoodete tutvustusi, kokk/kondiiter koostab ja kirjutab retsepte, kõik peavad oskama lugeda ja kirjutada tööotsimis- või -pakkumiskuulutusi, autojuht koostab kaardi põhjal marsruudi ja juhendab teisele autojuhile teed jne).

Keskkond ja jätkusuutlik areng – keskkonna teema lugemises-kirjutamises; säästlik mõtteviis iga tegevuse taustana: mürareostus keskkonnategurina – helid meie ümber, meie ise

heliallikana; kuidas säästa kuulmist, nägemist; paberi kasutamine õppetöös; uurimustööd säästva eluviisi kohta jne.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – oma klassi, kooli ja paikkonna ühiselus osalemisega seotud suuline suhtlus ja tekstide lugemine-kirjutamine: teated, nimekirjad, kutsed, plakatid, üleskutsed, kampaaniate kavandamine, algatamine ja reklaamimine jms.

Kultuuriline identiteet – kodukoha kultuuritegelaste tundmaõppimine, kodulooline uurimus, kodulooliste materjalide kasutamine õppetöös, suulise pärimuse tundmaõppimine – lood kodukoha inimestest ja sündmustest, pereliikmete ja tuttavate kõneldu-talletatu tundmine (koolikroonika, perealbum); klassis õppivate eri keele- ja kultuuritaustaga õpilaste kogemuse rakendamine õppetöö rikastamiseks.

Teabekeskond – eakohaste infokanalite tundmaõppimine nii koolis kui ka ühiskonnas avaramalt, foorumid, veebiküljed, ajalehed-ajakirjad ja muu meedia nii õpetamise objektina kui ka vahendina; ise kooli/klassi ajalehe/ajakirja tegemine; ajalehtede-ajakirjade jt meediavahendite kasutamine õpetamise vahendina; kohaliku raamatukogu, muuseumi jm kultuuriasutuste kui infoallikate tundmaõppimine.

Tehnoloogia ja innovatsioon – arvuti- ja mobiili- jm tehnikaga tegeldes kogunevaid tehnilisi oskusi saab rakendada õppetöös tekstide koostamiseks ja lugemiseks, info otsimiseks, piltide tegemiseks jms.

Tervis ja ohutus – oluline on õige töörežiimi kujunemine: häälekasutus, isteasend, töö- ja puhkeaja jaotus, töö planeerimine. Suhtlemisoskuse arendamine ja emotsionaalsete vajaduste rahuldamine positiivseid elamusi toovas tegevuses võimaldab ennetada konflikte ja seega ka tervisekahjustusi. Keeleõpetuses saab kasutada tervislikule eluviisile ja ohutule käitumisele suunavaid infomaterjale, õpilased saavad neid oma kogemuse tasandil ise koostada. Kõnearenduses saab läbi viia rolli- ja situatsioonimänge, mille eesmärk on arendada lapse empaatiavõimet, lastes lastel ühes ja samas olukorras proovida eri rolle mängida ning otsides lahendusi igapäevaelus tervise ja ohutuse olulistele probleemidele.

Väärtused ja kõlblus – kogu õppetöö ja koolitegevuse korraldus rajanegu vastastikusele austusele ja huvile, väärtuste ülekanne on kogu kasvatuse mõte, väärtushoiakuid võetakse üle autoriteetidelt ja enamik lugemispalu õpikutes ning loetavad lasteraamatud ongi peamiselt väärtusi ja väärtushinnanguid kujundavad, suunavad ja esindavad. Üldiselt teatakse, et varasemad tekstid, mis pähe jäävad ja edaspidi käitumisnormide omandamisel appi võivad tulla, on rütmilised ja kordust sisaldavad lühitekstid, nagu näiteks vanasõnad ja muud õpetuslikud ütlused. Väga suur roll väärtuste kandjana on muinasjuttudel ja rahvajuttudel. Oluline on loo sündmustiku haarav edasiandmine.

Mis tahes keeleõpetuse osas – näiteks sõnavaratöö, lausete moodustamine, loo jutustamine, küsimuste esitamine – saab väärtushinnanguid kujundada nii tegevuse sisu kui ka vormi kaudu.

4. Taotletavad pädevused

- peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotuvaid käitumisreegleid;
- oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest.

5. Õpitulemused, õppesisu ja –tegevus, läbivad teemad ja lõiming teiste ainetega

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Läbivad teemad	Lõiming teiste ainetega
<p>Suuline keelekasutus</p> <p>· kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;</p> <p>· väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab,</p>	<p><u>Kuulamine</u></p> <p>Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.</p> <p>Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi</p>	<p>Väärtused ja eetika (ausus, inimestevahelised suhted, erinevad inimesed, mina ja teised, hea ja halb)</p> <p>Tervis ja ohutus (ohutu käitumine koolis ja kooliteel, erinevate</p>	<p>Matemaatika (erinevad tekstülesanded, nende lahendamine.)</p> <p>Loodusõpetus (lood loomadest lindudest,)</p> <p>Kunstiõpetus</p>

<p>keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;</p> <ul style="list-style-type: none"> · vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; · avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; · annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; · jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; · leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu; · esitab luuletust peast; 	<p>toimimine.</p> <p>Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.</p> <p>Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.</p> <p><u>Kõnelemine</u></p> <p>Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.</p> <p>Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda</p>	<p>situatsioonide hindamine)</p> <p>Keskond ja jätkusuutlik areng(lood loodusest ja loomadest, lindudest)</p> <p>Kultuuriline identiteet (rahvakalendri tähtpäevad ja kombestik)</p>	<p>(illustratsioonid jutustatud loole)</p> <p>Muusikaõpetus (jutustamine kuulatud muusikapala põhja)</p>
--	---	---	--

	<p>kutsumine, koostegevusest loobumine jms.</p> <p>Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.</p> <p>Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</p> <p>Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.</p> <p>Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde</p>		
--	--	--	--

	tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.		
<p>Lugemine</p> <ul style="list-style-type: none"> · loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; · loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; · töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; · vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; · eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; · tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; · on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; · teab nimetada mõnd lastekirjanikku. 	<p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).</p> <p>Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.</p> <p>Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.</p> <p>Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.</p> <p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng (tekstid loodusest ja keskkonnakaitsest)</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>(info otsimine internetist)</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (info leidmine erinevatest allikatest, tööjuhendite lugemine ja mõistmine, funktsionaalne lugemine)</p> <p>Väärtused ja kõlblus (tekstid erinevatest elulistest situatsioonidest, nende lugemine ja hinnangute andmine)</p> <p>Teabekeskond (lihtsamad valikud infoallikatest)</p>	<p>Matemaatika (tekstülesannete lahendamine, tööjuhendite lugemine ja täitmine)</p> <p>Loodusõpetus (info leidmine loodusobjektide kohta, juttude ja luuletuste lugemine loodusest)</p> <p>Kunsti- ja tööõpetus (tööd loetud tekstide põhjal, töötamine etteantud tööjuhendi järgi)</p>

	<p>ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.</p> <p>Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.</p> <p>Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.</p> <p>Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.</p> <p>Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</p> <p>Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend,</p>		
--	--	--	--

	luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.		
Kirjutamine	<u>Kirjatehnika</u>		
<ul style="list-style-type: none"> · kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga; · kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektset paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; · valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; · märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade alguses; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid; · teab peast võörtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid 	<p>Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.</p> <p>Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ära kiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p><u>Õigekiri</u></p> <p>Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t</i> <i>s-i</i> ja <i>h</i> kõrval. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimeses). <i>h</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete,</p>		

<p>loendeid tähestikjärjestuses;</p> <ul style="list-style-type: none"> · kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed; · piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; · kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna); · koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel. 	<p>kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.</p> <p>Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).</p> <p>Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.</p> <p>Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p>Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p> <p><u>Tekstiloom</u></p> <p>Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.</p> <p>Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne)</p>	
--	---	--

kirjapanek.

Ümberjutustuse kirjutamine
tugisõnade, skeemi, kaardi
või kava toel.

Loovtöö kirjutamine
(vabajutt, jutt pildi,
pildiseeria, küsimuste,
skeemi, kaardi või kava toel,
fantaasialugu). Jutu
ülesehitus: alustus, sisu,
lõpetus.

Sündmusest ja loomast
kirjutamine.

Jutule alguse ja lõpu
kirjutamine.

Kirja kirjutamine.